Screening rizikového užívání alkoholu v ordinaci lékaře

Jana Malinovská[1, 2], Lucie Kršková[3], Barbora Švarcová[4], Veronika Vejtasová[5], Jana Urbanová[6], Jan Brož[1]
[1]Interní klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha
[2]Adiktologická poradna, specializované pracoviště Area fausta, Praha
[3]Národní linka pro odvykání
[4]Psychiatrické oddělení, Ústřední vojenská nemocnice – Vojenská fakultní nemocnice, Praha
[5]Kardiologická klinika, 2. LF UK a FN Motol, Praha
[6]Centrum pro výzkum diabetu, metabolismu a výživy, II. interní klinika 3. LF UK a FNKV Praha

Alkohol je významným rizikovým faktorem pro rozvoj mnoha chronických onemocnění a každý rok je příčinou 3 milionů úmrtí po celém světě. Česká republika patří k zemím s nejvyšší spotřebou alkoholu na osobu ve světě. Mezi možnosti časné diagnostiky ohrožených pacientů patří na čas a provedení nenáročné screeningové dotazníky, jako jsou např. AUDIT a CAGE, s jejichž pomocí je možné odhadnout míru rizika plynoucího z užívání alkoholu u daného pacienta. Dle ní je screening následován jednoduchou radou u rizikového pití nebo krátkou intervencí u škodlivého pití. Tento postup je snadným a efektivním zásahem u rizikového a škodlivého pití alkoholu a prevencí další progrese. Rutinní zavedení těchto postupů do praxe lékaře tak může mít zásadní význam ve snižování míry užívání alkoholu v české populaci.

Klíčová slova: alkohol, časná diagnostika, krátká intervence, rizikové pití, screening, škodlivé pití.

Screening for risk alcohol use in clinical settings

Alcohol is an important risk factor for development of numerous chronic diseases and it is a cause of 3 million deaths worldwide every year. The Czech Republic is one of the countries with highest alcohol consumption per capita in the world. AUDIT and CAGE are examples of fast and easy screening tools for early diagnostics of patients at risk that help in estimating a level of risk related to patient's drinking. The screening is followed by simple advice for risk drinking and brief intervention for harmful drinking, based on the estimated level of risk. This approach is an easy and effective prevention measure to reduce risk and harmful alcohol drinking and prevent further progression of drinking. Implementation of this approach into routine clinical practice can be a significant step in reducing alcohol consumption in the Czech population.

Key words: alcohol, brief intervention, early diagnostics, harmful drinking, risk drinking, screening.

Úvod

Užívání alkoholu je v České republice rozšířené již u dospívajících dětí a vysoká míra užívání alkoholu je patrná i v dospělosti. Mezi dospělými je významný podíl osob, které užívají alkohol v nadměrné míře, nad doporučené maximální denní dávky alkoholu, a které jsou ohroženy zdravotními, společenskými a dalšími negativními důsledky nadměrné konzumace alkoholu, nebo se tyto již u nich projevily. Prevence rizikového a škodlivého pití alkoholu má zásadní význam pro snižování individuálních i celospolečenských dopadů z nadměrného užívání alkoholu. Článek předkládá možnosti prevence rizikového a škodlivého pití alkoholu u pacientů v ordinaci lékaře.

Míra užívání alkoholu v ČR – statistiky

Česká republika se řadí mezi země s nejvyšší mírou spotřeby alkoholu na osobu. V Evropě se dle údajů WHO řadí na 3. místo hned za

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:
MUDr. Bc. Jana Malinovská, jana.malinovska@seznam.cz
Interní klinika 2. LF UK a FN Motol, V Úvalu 84, 150 00 Praha 5

Cit. zkr: Vnitř Lék 2021; 67(e2): e38–e43
Článek přijat redakcí: 5. 5. 2020
Článek přijat po recenzích k publikaci: 9. 1. 2021